

Sosiaalihuollon työllistymistä tukeva palvelupolku, Etelä-Karjala

Tilannekatsaus joulukuussa 2021

Työtä – Etelä-Karjalan osatyökykyisten työkykyohjelma 2020-2022
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimi
22.12.2021

Palvelupolkutyön tilanne joulukuussa 2021

- Työskentelyn päätavoitteena on kehittää Etelä-Karjalan alueen työkyvyn tuen palvelukokonaisuuden palvelumallia ja kirkastaa, millaisilla palvelupoluilla ja palveluilla voimme tarjota työkyvyn tuen ja avun työllistymisessä.
- Tässä väliselvityksessä kuvaamme eri tavoin hankkeemme lähtötilanteen mukaista **nykytilaa** ja **tavoitetilaa** sosiaalihuollon, Kelan, TE-palvelujen, kunnan työllisyyspalvelujen ja työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun **yhdyspintojen ja työnjaon** sekä **yhteistyön rakenteiden** osalta työkyvyn ja työllistymisen tuen näkökulmasta.
- Palvelupolkua tullaan kuvaamaan ja muotoilemaan kevään 2022 aikana palvelumuotoilutyöpajoissa yhdessä toimijaverkoston kanssa.

Taustaa

- Etelä-Karjalassa on panostettu viime vuosina osatyökykyisten työllistymiseen avoimille työmarkkinoille. Vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja pitkäaikaistyöttömien työllistymistä tukevaan toimintaan halutaan edelleen toiminnan vahvistumista. Yksittäiset kehittämishankkeet edeltävästi ovat liittyneet pääasiallisesti tiettyihin asiakasryhmiin.
- Maakunnassa osallistuttiin Yes We Can –hankkeeseen vuosina 2016-2017, Toimari –hankkeissa vuosina 2015-2019 ja hallituksen OTE-kärkihankkeeseen vuosina 2017-2018. Alueella olemassa olevien toimijoiden kanssa tehtiin OTE-hankkeessa yhteistyötä ja kirkastettiin yhteistä tahtotilaa, jonka pohjalta jatkamme palvelupolun rakentamista Työtä-hankkeessa.
- Alueella toimii Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimiston, Kelan ja Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimiston (Eksote) yhdessä muodostama Etelä-Karjalan työvoiman palvelukeskus (TYP). Etelä-Karjalassa on kevästä 2017 toimittu laajennetun tuetun työllistymisen toimintamallilla, jossa lakisääteisen työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun lisäksi samoissa tiloissa ja resursseilla palvellaan myös työhallinnon yksilöllisen tuetun työllistymisen palvelulinjan asiakkaita.
- Etelä-Karjalassa julkiset sosiaali- ja terveystoiminnat on integroitu samaan organisaatioon, Eksoteen, vuodesta 2010 lähtien. Eksote järjestää maakunnan noin 129 000 asukkaalle perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut.

Minkä päälle rakennamme?

Nykytilan tarkastelua ja tulevan ideointia on tehty muun muassa:

- OTE-hankkeessa 2017-2018
 - Yhtenäisiä maakunnallisia tapoja arvioida osatyökykyisen henkilön palvelutarvetta ei vielä ole.
 - Tiedostettiin työllistymistä edistävien toimijoiden yhteistyön tiiviistämisen tarve sekä eri asiakasryhmille kohdistettujen palvelujen hajanaisuus ja keskinäisen yhteistyön lisäämisen tarve.
 - OTE-kärkihankkeen myötä alueella laadittiin konsensussopimus, jossa yhteistyökumppanit ovat lupautuneet lähteä yhdessä jatkamaan käynnistettyä parannustyötä.
 - Ratkaisuna Työtä-hankkeessa rakentuva monialainen palvelukokonaisuus ”Työllisyysentalo”.
- Sisäisessä haastatteluselvityksessä keväällä 2021 (Otteita seuraavassa diassa)
- Työtä-ohjausryhmälle, tiimille, SOTE-YAMK-opiskelijoille ja kokemusasiantuntijoille järjestetyssä palvelumuotoilupajassa joulukuussa 2021.

Osatyökykyisten palvelujärjestelmästä alueella tehdyn selvityksen havainnot ja hankkeen toimet haasteiden ratkaisemiseksi

(Haastatteluselvitys kevät 2021, Henri Uotila)

Nykytila, esimerkkejä selvityksen havainnoista	Esimerkkejä hankkeen toimista haasteiden ratkaisemisen tueksi
Tietyt asiakasta koskevat kriteeristöt poikkeavat eri toimijoiden välillä ja tilannetta katsotaan omasta näkökulmasta.	Eri palvelujen kriteerien läpikäynti ja rajapinnoista sopiminen yhdessä palvelupolun kehittämistyössä keväällä 2022.
Asiakkaita ohjataan paljon eri suuntiin → toisinaan ongelmana palvelupolkujen ja vastuualueiden epäselkeys (sekä työntekijän, että asiakkaan näkökulmasta) → saattaa ilmetä asiakkaan ”pompotteluna” ja ”pois käännättämisenä”.	Ns. Työllisyystalo, jonka sisällä työkyvyn tuen tiimi, jossa asiakkaalla on asiakasvastaava/vastuuhenkilö, joka selvittää mihin palveluun asiakkaan kriteerit täyttyvät ja mistä asiakas hyötyisi. Tiimi olisi palveluohjauksellista työtä, johon sisältyisi palvelutarpeen arvio ja työkyvyn tuen suunnitelma, johon nivoutuisi yhteen jo aiemmin tehdyt mahdolliset suunnitelmat ja arviot. Asiakasvastaavalla oikeudet SBM-alustan asiakaskoosteeseen, josta näkymät vastuuyksikköön tai missä asiakas on aiemmin jo asioinut, joka helpottaa jo aiempien palvelujen hahmottamista ja riskiä uudelleenohjauksesta ja ”pompottelusta”.
Eri toimijat tekevät ainakin osittain päällekkäistä asiakkaiden arviointia.	Pilotti 2; työ- ja toimintakyvyn sekä kuntoutusmahdollisuuksien arvioinnin yhteensovittaminen toiminnallisesti ja hallinnollisesti kuntoutustutkimuspoliklinikalle 10/2021 alkaen, jolloin työkyvyn arvioinnit saadaan toteutettua samanaikaisesti ja tasalaatuisesti sekä psyykkisen että fyysisen työkykyisyyden osalta. Muutoksesta tiedottamista jatketaan.

Yhdyspinnat, työnjako ja yhteistyön rakenteet

	Nykytila	Tavoitetilä
Palveluohjaus ja kopin otto	Osatyökykyisyyttä ei tunnisteta riittävän hyvin eri palveluissa ja asiakkaiden ohjautuvuus työkyvyn arviointiin ei ole selkeä	Sote-keskuksessa tunnistetaan työkyvyn tuen tarpeessa olevat henkilöt ja ohjataan palveluihin
Asiakasprosessin omistajuus	Vastuu jakautuu eri toimijoille ja asiakkaan vastuutyöntekijää ei ole sovittu tai kirjattu prosessin jokaisessa vaiheessa	Asiakasvastaava vastaa osatyökykyisen henkilön prosessista ja toimii yhteyshenkilönä asiakkaalle
Palvelujen koordinointi	Koordinointi on sattumanvaraista, eikä siitä ole sovittu toimijoiden kesken.	Asiakasvastaava kokoaa asiakkaan tarpeen mukaisen verkoston sekä koordinoi ja seuraa palvelukokonaisuutta
Asiakastiedon hyödyntäminen	Tieto jakautuu eri rekistereihin ja tietojärjestelmiin. Tiedon hyödyntäminen toimijoiden välillä edellyttää lain mukaan asiakkaan nimenomaista suostumusta ja asiakirjojen siirtoa manuaalisesti toimijalta toiselle. Arvioinnissa hyödynnettävän tiedon määrä ja laatu vaihtelee.	Tietoa voidaan hyödyntää joustavammin eri toimijoiden kesken ja kaikki käsittely tapahtuu sähköisesti. Tietoa hyödynnetään asiakas- ja asiakassegmenttikohtaisessa arvioinnissa.
Yhteistyön tavat ja rakenteet	Yritysyhteistyötä tehdään Eksoten eri palveluissa, mutta sitä ei ohjaa keskenään sovittu prosessi/työnjako. Tällä hetkellä ei työkyvyn tuen tiimejä.	Työhönvalmentajien tiimi vastaa yritysyhteistyöstä asiakasrajapintatasolla Työkyvyn tuen tiimit toimivat
Toiminnan päällekkäisyydet	Työkyvyn arviointia tehdään useassa paikassa	Työkyvyn arviointiprosessi on yhteensovitettu Eksotessa

TUNNISTAMINEN JA KOPIN OTTO Pirjo

- Osatyökykyisen ja pitkäaikaistyöttömän palveluita ja tuen tarpeen tunnistamisen tahoja kuvattuna kaaviossa seuraavalla sivulla
- Kehitteillä olevassa työkyvyn tuen tiimin mallissa arvioidaan osatyökykyisen asiakkaan työllistymisen tuen mahdollisuuksia (OTE-osatyökykyisen työllistymisen tuen palveluprosessikuvaus dia 6)
- Työkyvyn tuen tiimissä olisi saatavilla työttömien terveystarkastuksen palvelut, aikuisten sosiaalipalvelut, Te-palvelut sekä Kelan kuntoutuspalvelut. Asiakasvastaavana toimisi työkykykoordinaattori (sosiaali- tai terveysalan koulutuksen omaava).
- Työkyvyn tuen tiimissä työllistymisen tuen mahdollisuuksien arvioinnin tukena käytetään kykyviisaria, joka täytätetään uusille asiakkaille, mikäli sitä ei ole jo täytätetty. Muutoksen seurannassa täytätetään kykyviisari uudelleen sovitun toimenpiteen aikana.
- Työkyvyn tuen tiimin toiminta olisi myös terveyden- ja hyvinvoinnin edistämistä. Työkyvyn tuen tiimin asiakkaille tarjotaan myös Eksoten hyvinvointivalmentajan palvelua. Hyvinvointivalmentaja-palvelut on kehitetty ja juurtuneet pysyväksi toimintamalliksi Eksotelle Kunnossa kaiken ikää -ohjelman HYVINVOIVA eteläkarjalainen -hankkeen kehittämisen tuloksena.
- Työkyvyn tuen tiimin työllistymisen edellytysten arvioinnista osatyökykyinen asiakas siirtyy työllistymistä tukeviin palveluihin, opintoihin, osallisuutta tukeviin palveluihin, työ- ja toimintakyvyn ja osaamisen arviointiin tai hoitoon ja kuntoutukseen (OTE-osatyökykyisen työllistymisen tuen palveluprosessikuvaus dia 6)
- Osatyökykyisen asiakkaan työllistymisen tuen palveluprosessin aikana palvelujen sujuvuudesta, etenemisestä, toteutumisesta ja seurannasta vastaa nimetty asiakasvastaava/työkykykoordinaattori

Tavoitetila

- Tavoitteena on kehittää Etelä-Karjalan alueen työkyvyn tuen palvelukokonaisuuden palvelumallia ja luoda yksinkertainen, yhdenmukainen ja asiakaslähtöinen palvelupolku, jolla tarjotaan osatyökykyisille asiakkaille (ja koko asiakas-/kohderyhmälle) työkyvyn tuki ja apu työllistymisessä
- Palvelupolutuksella parannetaan asiakasohjausta yhteensovittamalla poikkihallinnollista yhteistyötä
- Tavoitteena tunnistaa asiakas-/kohderyhmän työkyvyn tuen ja palvelujen tarve
- Lisätään osatyökykyisten työttömien työllistymisen edellytyksiä, työ- ja toimintakykyä ja yhteiskunnallista osallisuutta muun muassa palkkasuhteisen työn lisäämisellä ja laatukriteereihin perustuvalla työhönvalmennuksella sekä yritys yhteistyöllä
- Palvelupolku, palvelulupaus ja palvelukartta kehittyvät ketterän kehittämisen yhteistoiminnallisissa työpajoissa alkaen tammikuusta -22

Luonnos: Sosiaalihuollon työllistymistä tukeva palvelupolku

1 Osatyökykyisyyden tunnistaminen

Eksoten sosiaali- ja terveyspalvelut

TE-palvelut

KELA

Ammatilliset oppilaitokset

2 Kopin otto: Työkyvyn arviointi ja työllistymisen tuen suunnitelma

Asiakasvastaava

Työkyvyn tuen tiimi

Työllistymistä tukevat yhteistyöverkostot

Kykyviisari

3 Työkyvyn tuen tarpeen mukaiset palvelut

Työllistymistä tukevat palvelut

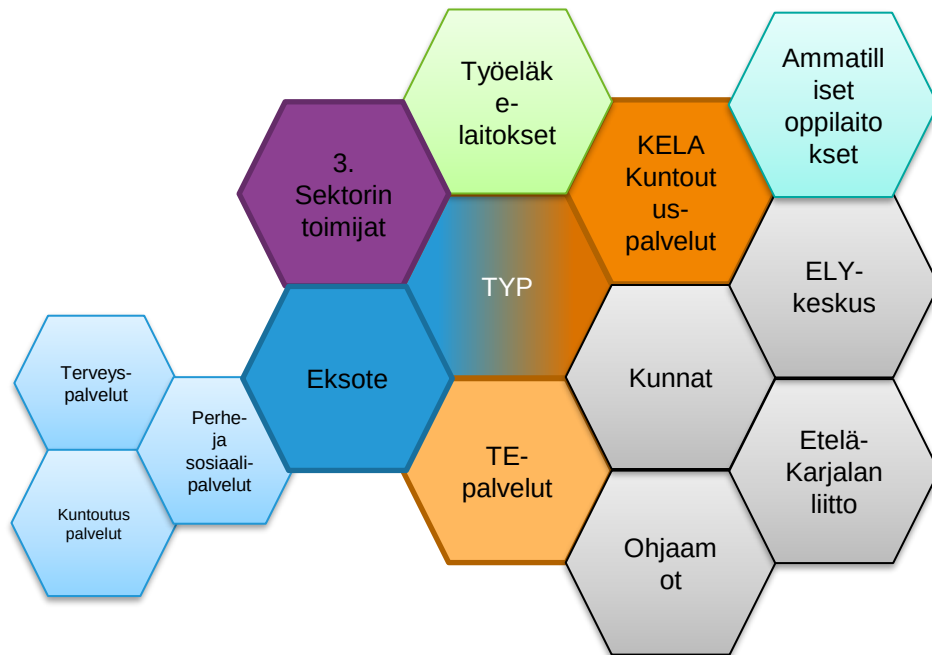

4 Työllistyminen

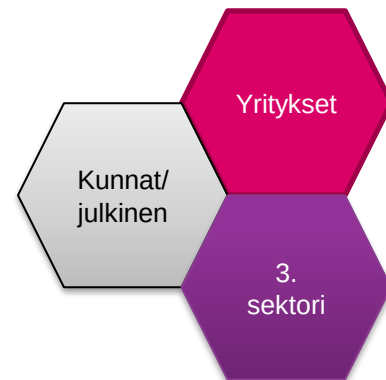

ETELÄ-KARJALAN ALUEEN TOIMIJA- JA KEHITTÄJÄVERKOSTO*

Palvelujen järjestäjä- ja toteuttajatahot

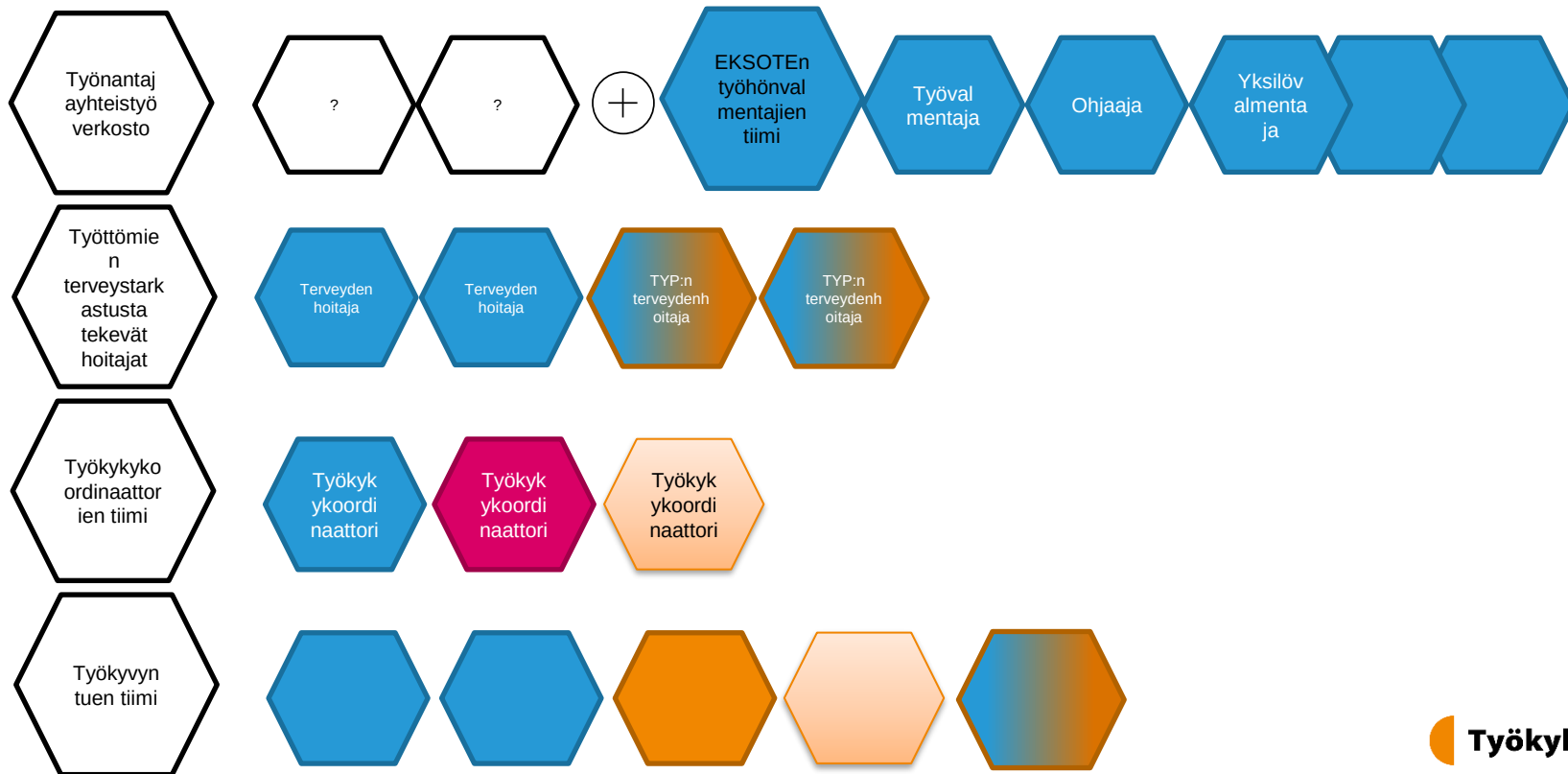

Työllistäjätahot

*Tunnistettut + konsensussopimuksen (2018, OTE-hanke) tahot

TUNNISTETUT YHTEISTYÖVERKOSTOT

TUNNISTETUT TYÖKYVYN TUEN TARPEEN MUKAISET PALVELUT

Vastuullinen järjestäjä

Palvelu ja sen tuottajataho

